

MLADA KOROŠKA

LETNIK I.

DUNAJ, V PETEK 2. VIII. 1946

ŠTEV. 2

VI, KI IMATE V SRCU MLADOST IN V PESTI MOČ, VI GLEJTE!
OB VAŠIH PLEČIH BO SLONELO ŽIVLJENJE...

Ivan Cankar

Napredna vloga mladine

Slovenska mladina je v zadnji vojni ogromno žrtvovala, čeprav je bila prej ravno mladina močno zapostavljena. Po vseh reakcionarnih deželah je bilo razvpito geslo: Mladina — bodočnost naroda! Toda kadar ji je bilo treba preskrbeti obstoj, ji zagotoviti šolsko ali strokovno izobrazbo, so se kričači potuhnili in prepustili vse samo golemu slučaju in — denarju. Če so imeli starši denar, so lahko dali šolat svoje otroke, če pa je v hiši vladala revščina, tudi najbolj bistremu fantu ni bilo mogoče doseči ne strokovne in ne splošne izobrazbe. — In vendar je bila mladina tista, ki je prva ponudila svoje mlade moči za osvobodilni boj proti okupatorju. Na gosto so padale žrtve na partizanskih bojiščih, med talci, v koncentracijskih taboriščih, v zaporih, povsod je bila mladina v prvih vrstah. Mladina je bila tista, ki ni klonila iz strahu pred žrtvami in nasiljem. Vztrajala je v svojem krvavem boju za svobodo in si jo končno zares tudi izvojevala. Da, v osvobodilnem boju je jugoslovanska mladina izvojevala svobodo za ves narod in tudi za sebe. Dokazala je, kaj zmora v najtežjih trenutkih narodovega obstoja in si s tem priborila pravice, za katere jo danes marsikdo zavida. Kakor je mladina v osvobodilnem boju nosila velik del odgovornosti, tako jo tudi danes nosi pri obnovi domovine. Odgovornost pa daje tudi široke pravice in mladina Jugoslavije jih v polni meri uživa.

Kako je bilo vse to mogoče doseči? Predvsem je vsa mladino prevečala enotnost. Enotnost kmečke in delavske mladine in enotnost napredne mladine sploh.

Tudi pri nas na Koroškem nam mora biti brezpogojna enotnost najvišji cilj. Kmečka mladina mora stremeti za tem, da bo razumela delavsko mladino in navezala z njo pristrčne stike. Nikdar ne smemo pozabiti, da samo enotnost vse delovne mladine lahko zagotovi zmago pravice.

Osvobodilna borba je pokazala, da je možno resnično in iskreno sodelovanje med slovensko in napredno avstrijsko mladino, ki je spoznala pogubnost nacističnih idealov in se pridružila s čistim srcem nepregledni armadi tistih, ki hočejo ustvariti boljši svet, kakor pa si ga je v svoji blazni domišljiji zamislil Hitlerjev »nadčlovek«. Potreba sodelovanja med slovensko in napredno avstrijsko mladino danes ni nič manjša kakor za časa borbe in mladina bo spet tista, ki bo prva zgradila porušene mostove od naroda do naroda.

Mladi Čehoslovaki o jugoslovanski mladini

Jifi Holy, član skupine mladih čeških umetnikov, ki se nahajajo že več tednov na svoji umetniški turneji po Jugoslaviji, je napisal o svojih vtisih s tega potovanja:

»Pet in trideset nas je. Dopotovali smo iz Češkoslovaške. Večinoma smo mladi ljudje, člani Zveze češke mladine (»Svaz české mládeže«). 35 parov zvedavih oči, željnih doznati čim več, dojemajo vašo resničnost, da bi jo mogli raztolmačiti vsem v svoji domovini. Toda oči ne zadoščajo. Treba je odpreti srca na stežaj. Kajti ljubezen, s katero nas sprejema vsa Jugoslavija, ljubezen — čisto in iskreno

Zdrava mladina nikoli ne klečeplazi, odklanja hinavščino in odkrito zagovarja načela pravice in napredka. Kadar gre za narodno prosveto, je mladina zopet prva, da sodeluje pri njeni izgradnji. Današnja mladina ima polno pravico, da kot enakopravna sodeluje pri obnovi slovenske kulture in prosvete. Slovenska mladina je bila tista, ki je tudi na Koroškem največ žrtvovala v boju za osvoboditev. Če je za časa borbe proti nacizmu nosila glavni delež vseh žrtev in odpora, potem tudi danes s polno pravico zahteva, da nosi velik del odgovornosti. Mladina ne bo priznala nazadnjaškega načela, češ opravila si svojo dolžnost, lahko odideš.

Preveč se je nakopičilo napak, ki

Vsa družina pri delu pomaga

so jih delali stari »preizkušeni« možje — kot na primer Chamberlain in drugi — in to ne samo na svetovnem odru, temveč tudi na zgodovinskem odru vsakega naroda posebej ali tudi njegovih delov. Zato je postala mladina previdna, ne verjame več tako zlahka kar tjavdan, kar včasih tvezijo navidezno »preizkušeni možje«. Današnja mladina hoče sama sodelovati pri ustvarjanju boljšega sveta in hoče pri njegovi izgradnji nositi polno odgovornost. Naša mladina noče več klečeplaziti, noče več kriviti svojih hrbtov, ker ve, da se bori za pravico. Svojo pravico zahteva z dvignjeno, ponosno glavo, kajti žrtvovala je zanjo več kot marsikdo, ki jo hoče danes deliti.

ljubezen, ki je vzrasla iz skupnega boja, katero je posvetila skupno prelita kri, je mogoče sprejemati in jo obnavljati samo s srcem in s čustvom. Videli in doživeli smo v času našega bivanja v Jugoslaviji mnogo. Prehodili smo mesta, velika in majhna, obiskali smo vasi in povsod smo se srečali z ljudmi dobrih src, ki so nas Čehi pozdravljali z besedami: »Vi ste Čehi? Dobrodošli!«

Dragi bratje Jugoslovani! Zahvaljujemo se vam za vašo ljubezen.

Gotovo bi radi vedeli, kaj nas je najbolj razveselilo in kateri je bil do

danesh naš najmočnejši vtis bivanja pri vas. Ne bom se o tem razpisoval. Rečem samo to, da vam vaše veliko narodno bogastvo zavidamo mi vsi: namreč to srečno in krasno bodočo Jugoslavijo, katera vam raste v vaši mladini.

Ko smo videli jugoslovansko mladino pri gradnji železniške proge Brčko—Banoviči, ko smo videli pri prostovoljnem delu brigade, ki vneto in vztrajno vrtajo skale, zravnavajo uvale in prebijajo prodore, smo si dejali: »Te mlade roke, to nezlomljivo navdušenje, ljubezen mladih do svobodnega dela, taka miada Jugoslavija bo premagala vse zapreke, ki bi se ji

Francoska mladina o svojem potovanju po SZ

V Sovjetski zvezi se že dalje časa mudi zastopstvo francoske mladine. Mladi Francozi se seznanjajo z načinom življenja sovjetskega ljudstva, predvsem pa sovjetske mladine.

Na pobudo sovjetskega mladinske-

zastavile. Ti si postavljajo svet po zamisli svojega srca.«

Ko se bomo vrnil domov, v našo Češkoslovaško, bomo pripovedovali vsej mladini svoje domovine in vsem starim, ki bodo hoteli poslušati to namesto izmišljenih pravljic o izmišljenih princih, kraljevskih gradovih in neresničnih dražestnih princesah, da, mi jim bomo pripovedovali to krasno in čisto resnico o delu jugoslovanske mladine. Govorili bomo o graditvenem delu onih, ki so zamenjali puško za lopato, katero mojstrijo s prav istim navdušenjem in z isto mislijo:

»Zgraditi, kar smo izbojevali!«

»Videli smo narod, ki se je hrabro boril, zmagal in danes požrtvovalno gradi in obnavlja svojo domovino. Srečali smo narod, kjer ne pleše in prepeva samo mladina, ampak vse ljudstvo. To je edinstven dokaz, da živi ta narod srečno in veruje v svojo veliko bodočnost.

Če združim vse občutke in vtise svojih tovarišev s svojimi, lahko rečem samo to: Naše potovanje v Sovjetsko zvezo nam je odprlo nova pota — pota, ki vodijo v bodočnost, polno upanja in lepote. Ta pota moramo stopati skupno, združeni z napredno mladino vseh narodov sveta. Pri tem naj nas vodi eno: služiti stvari mladine, svojemu narodu in nuditi drug drugemu prijateljsko pomoč.«

Zastopnica francoske ženske mladine Collete Jaubart je izrazila svojo navdušenost nad visoko moralno mladino v Sovjetski zvezi. Kjer koli smo se zadrževali, nismo nikjer našli na delomržeže. Povsod smo srečali ljudi, ki so z navdušenjem opravljali svoje delo ter stremeli za tem, da poglobijo in razširijo svoje strokovno znanje.

Opazili smo, s kakšno ljubeznijo se sovjetski človek obrača do družine, matere in otrok. Med sovjetskimi mladeniči in mladenkami obstoja resnično tovarištvo, katerega podlaga je velika ljubezen do sovjetske domovine in skupna stremeljenja za dokončno uresničitev idealov njihove zemlje. Zaradi tega predstavlja mladina Sovjetske zveze tako močno in nepremagljivo silo. V tem je tudi zagotovilo, da si bo izgradila dostojno bodočnost.«

MLADINA V SLOVENIJI

PROSTOVOLJNE MLADINSKE DELOVNE BRIGADE REGULIRAJO PESNICO

Ze desetletja poplavlja potok Pesnica tisoče hektarov plodne zemlje na jugu vinorodnih Slovenskih gor.

Stara, predaprilska Jugoslavija ni ukrenila prav ničesar, da bi odstranila največje zlo te pokrajine.

Sedaj v novi Jugoslaviji je poleg prizadevanja ljudske oblasti priskočila ljudstvu na pomoč še zavedna mladina iz vseh krajev Slovenije.

Lopato je zgrabil študent iz Maribora, z mišičastimi rokami je prijel kramp mladi tržaški delavec, z znojnim čelom se je sklonila nad samokolnico visokošolka iz Ljubljane ...

Pesem dela, pesem mladinskega ustvarjanja je združila ob Pesnici vso mladino. Tukaj kujejo kot včasih na bojnem polju nezlomljivo enotnost kmečke, delavske in študentske mladine ter s skupnimi naperi gradijo svojemu narodu lepšo in srečnejšo bodočnost.

Ob Pesnici se je dosedaj zbralo pet mladinskih prostovoljnih delovnih brigad, ki štejejo skupno nad 1.500 mladincev in mladink. Delo je že v polnem teku. Mladina bo z regulacijo Pesnice pridobila slovenskemu narodnemu gospodarstvu nad 13.000 hektarov plodne zemlje, rešila prebivalstvo marsikatere nesreče, državi pa prihranila na leto okoli deset milijonov dinarjev.

Poleg vsakodnevnega šesturnega dela pri regulaciji pa ostane mladini še dovolj časa in tega mladina koristno izrabi. Na travniku poleg taborišča si je postavila telovadno orodje, mrežo za odbojko, izmerila proge za tek; tam je torej prostor za gojenje športa. V političnem in kulturnem odseku so tudi marljivi. Pripravljajo predavanja za mladino in okoliško prebivalstvo, ki z veliko ljubeznijo in razumevanjem spremlja vsako delo

mladine. Nadalje organizirajo študijske krožke, delajo načrte za mladinske ljudske univerze in se resno pripravljajo za kulturne nastope. Vse to kaže, da mladina poklanja posebno pozornost tudi vzgojnemu in izobraževalnemu delu. Vodstvo Ljudske mladine Slovenije (politične organizacije slovenske mladine) se zaveda važnosti vzgojnega in kulturnega dela med mladino, zato je pritegnilo več profesorjev in drugih prosvetnih strokovnjakov, ki bodo pomagali pri

vzgoji in pouku naše delovne mladine.

Tako gradi marljiva slovenska mladina nasipe in regulira Pesnico, da ne bo nikoli več prestopala bregov in preplavljala kmetu polja. S svojim nesebičnim delom krepko podpira svojo ljudsko oblast pri njenem prizadevanju, da bi zboljšala življenjske pogoje slovenskega kmeta, obenem pa tudi kaže, kako lahko s skupnim delom premagujemo največje težave in uresničujemo dolgoletne želje.

ODPOSILANSTVO DEMOKRATIČNE MLADINE

na obicovanju maskavske mladine

24. Julija so se predstavniki maskavske mladine sestali z zastopniki demokratičnih mladinskih organizacij iz tujine, ki so v tistih dneh prisostvovali športnim svečanostim mladine Sovjetske zveze.

Predsednik antifašističnega odbora sovjetske mladine, junak Sovjetske zveze, generalni poročnik Fjodorov, je nadvse pristržno pozdravil zastopnike demokratičnih mladinskih organizacij iz tujine, ki so na povabilo odbora za proslavo sovjetskega športnega dne prispeli v Moskvo. Izrazil je trdno prepričanje, da bo obisk mladinskih odposilancev v Sovjetski zvezi mnogo pripomogel k še tesnejšemu sodelovanju demokratične mladi-

dine vseh dežel v boju za svetovni mir, za splošno varnost in za srečno bodočnost mladine.

Vodje odposilancev jugoslovanske, češkoslovaške, poljske, bolgarske, rumunske, norveške, albanske, finske, madžarske in svobodne avstrijske mladine so poročali o življenju in delu mladine v svojih deželah po vojni. Izrazili so enodušno željo mladine, da se z ramo ob rami z mladino Sovjetske zveze bori za utrditev enotnosti mladine vsega sveta, za trajen mir in za splošno varnost. Z velikim navdušenjem so zborovalci sklenili, da pošljejo generalisimu Stalinu pozdravno pismo.

KAKO SMO PRIŠLI DO

TISKANE BESEDE

Ze človek v ledeni dobi je poznal neke vrste pisavo: za besedo je narisal znak, podobo. Tako pisavo imenujemo podobopis in še danes pišejo nekateri najprimitivnejši narodi tako. Taka pisava pa ne more izraziti vsega. Stari Egipčani so si pomagali drugače: za poedine glasove ali skupine glasov so si izmislili posebne znake. Te znake imenujemo hieroglifi. Sirci pa so to še izboljšali in napravili za vsak glas svoj znak.

In kam so pisali? Papirja še niso poznali. Prvi človek je pisal z ostrim predmetom na kamen ali deblo, stari Babilonci in Asirci so pisali na glinaste plošče, podobne našim opekam, Rimljani pa na lesene, z voskom prevlečene plošče. Egipčani so pisali na velike liste rastline papiros in na pergament. — Pergament je živalska koža, ostrgana, posušena in zglajena. Pergament so tudi že obrezali v obliko, kakor jo imajo današnje knjige.

Sedaj boste vprašali, s čim so pisali. To je bilo različno. Na pergament in na papiros so pisali s čopičem, kakor še danes pišejo Kitajci in Japonci, Indijci so pisali s prerezanimi rastlin-

skimi cevčami, v Evropi pa so bila v rabi gosja peresa. Današnja jeklena peresa poznamo šele 100 let.

V zgodovini Babiloncev pa čitamo, da so si za razmnoževanje enakih znakov že napravili tiskala, podobna današnjim žigom. Z njimi so tiskali v ilovico, ki so jo nato posušili. V zgodovini Kitajcev čitamo, da so že pred 1800 leti poznali tiskanje z lesenimi deščicami. Na enak način so pozneje v Evropi tiskali igralne karte, podobice in podobne stvari.

Prvi poizkus tiskanja s poedinimi črkami so napravili Kitajci že l. 1045. Neki kovač je črke vžil iz bakra, toda poizkus ni uspel.

Uspelo pa je v 15. stoletju Gutenbergu. Izklesal je v trdi kovini črke, jih vtisnil v baker in nato v vdolbino nalil drugo kovino. Potem je posamezne črke, podobne stebričkom, obrezal, da so bile vse enako velike, jih sestavil v besedo, besedo v vrsto in vrste v celo stran. Iznašel je tudi stiskalnico, s katero je papir pritiskal na z barvo namazano stran črk. In prva stran je bila natisnjena.

Tiskarne so se zelo hitro širile. Slo-

vencem je dal Primož Trubar prve tiskane knjige. V začetku so se slovenske knjige tiskale v Urachu, od leta 1575 dalje pa v Ljubljani, kjer je ustanovil tiskarno Janez Mandeljc.

Marsikje so se tudi upirali tiskani besedi. V Turčiji je na primer sultan Bajazit pod smrtno kaznijo prepovedal tiskanje.

V 19. stoletju so napravili stroj za izdelovanje črk, nadomestili so lesene stiskalnice z železnimi in 1811. leta so v Londonu napravili prvi stroj na parni pogon, ki pa seveda še daleč ni delal tako hitro kakor današnji električni.

Kako pa je bilo s papirjem? Prvi so ga izdelovali Kitajci iz cunj, podo-

bito, kakor ga še danes delamo. Toda način izdelovanja so držali v tajnosti. Šele 500 let pozneje so zanj izvedeli Japonci. K nam so papir prinesli Arabci. Polnih 1000 let za Kitajci so ga začeli izdelovati v Evropi. Najprej so ga izdelovali iz cunj, konopljenih vlaken in slame, šele pred dobrimi 100 leti pa tudi iz lesa.

Iz sledečega primera pa lahko šele pravilno presodimo, koliko je dala tehnika človeštvu:

Časopis ima na primer naklado 30 tisoč izvodov in izhaja na 8 straneh, to je vsega skupaj 240.000 strani. Če bi hoteli to pisati na roko, bi moral en človek pisati 83 let neprenehoma vseh 24 ur na dan.

Odkod vraže in praznoverja

Vraže so se rodile v daljni preteklosti, ko je človeški razum taval v temi neznanja, ko je človek živel v večnem strahu pred nerazumljivimi in strašnimi naravnimi pojavi: blisk, vihar, potres. Človek je bil brez moči pred naravnimi pojavi, v njih je videl delovanje »skrivnostnih sil«. Opazoval je sam sebe pri vsakdanjem delu in te vtise prenašal tudi na »skrivnostne sile«. Kresal je kamen, vžigale so se iskre, izlival je vodo iz prgišča in na enak način si je pojasnjeval bliske, dež, samo da dela to ogromno bitje, ki je nad njim in njegovo zmožnostjo predstavljanja. Kmalu je človek v vseh stvareh videl »skrivnostne sile« in je častil sonce, kamenje, blisk, grom, morje, živali, rastline. S svojimi še nespretnimi rokami je iz kamna ali lesa izklesal bogove — malike po svoji podobi. Tem malikom je potem nosil darila, jih prosil pomoči, a vseh ni častil enako goreče. Če je malik predstavljal mogočnega, strašnega duha, mu je prinašal človek obilna darila; če pa je bil malik le kak zaščitnik, na primer duh lova, in se človek ni bal njegovega maščevanja, ga je kaznoval za neuspehe in ga celo pretepalo. Tako je bil nekoč nekemu raziskovalcu podarjen mal, lesen malik, ki je bil po glavi obtolčen. Učenjak se je pozanimal in izvedel, da je bil gospodar družine, kjer so imeli tega malika, precej nasilen človek, ki se je v primerih neuspeha znašal nad malikom in ga neusmiljeno pretepalo.

Kako tragično je posegalo praznoverno verovanje v življenje posameznika, nam priča vera prebivalcev severovzhodne obale Ledenegega oceana. Prebivalci so večinoma ribiči in love v majhnih čolnih iz kože. Če pade kak nepredvidnež v morje, mu ni več rešitve. Nihče mu ne sme pomagati, sam pa se ne sme rešiti. Vodni duh ga je

poklical k sebi. Krče, ki jih človek dobi v ledenomrzli vodi, si tamošnji prebivalci razlagajo kot opomine duha, ki kliče nesrečneža k sebi. Nekoč se je neki lovec rešil, toda domačini so ga izobčili in moral se je preseliti v drug kraj, kjer niso vedeli za njegov »greh«. Celo izobraženi sinovi teh ljudstev, ki so sedaj odlični plavalci, priznavajo, da so šli s težkim srcem prvič v vodo, ker je bila tako močno zakoreninjena v njih vera prednikov, da ni vrnitve iz vode.

To dokazuje, da človeku uspe z učenjem, spoznavanjem in razumevanjem bistva naravnih pojavov premagati ves strah in praznoverje.

»Toplo mi je pri srcu, ko vidim, da imamo mi, pred kratkim še tlačeni in pritiskani pod jarem, toliko svobode, da jo hodijo drugi k nam iskat. Lahko smo ponosni: delimo drugim svobodo. In pomnimo mi in pomni svet: samo kdor daje in more deliti svobodo, more biti porok za tako zaželeni mir. Brez svobode pa ni miru, ne more biti miru!«

Zoran Hudales:

Ko legel je na vas večer ...

Ko legel je na vas večer, ko mati je zaprla dver, je Mojca tiho k oknu šla, še tišje ga odprla, in zvezdico ugledala. »O, Mojca moja, kam strmiš, kam v temni noči si želiš?« je mamica vprašala. »Nikamor jaz si ne želim, v svetlo zvezdo le strmim. Ta zvezda mirno gleda me, ta zvezda dosti, dosti ve, a nič, prav nič mi ne pove. Ko očka moj je v dalji umrl, jo morda tudi je uzrl, poslal po nji pozdrave mi. Zato jo gledam, v njo strmim, zato nikamor ne želim. Zdaj zvezda zatonila bo in skrila se bo za goro.« In mati skrila žalost je in Mojci govorila je: »Glej, zvezda mora za goro, da sonce jutri vstalo bo — umreti očka moral je za nas, za našo svobodo.«

A. KONONOV:

OB REKI ŠUŠU

... Prišla je zima in reka Suš se je pokrila z ledom. Zdaj je bilo Iljiča lahko srečati: skoraj vsak večer je utrujen od dela prihajal na reko in se drsal. Drsalke so bile v tistem času v Sušenskem velika redkost. Otroci so gledali, gledali Iljiča in si jeli sami iz lesa napravljati drsalke. Na te pa so pribijali železne smučke.

Tudi Sosipatič je, čeprav ne takoj, naredil Ljošu lesene drsalke. Ljoša je jadrno zdiral z njimi na reko. Gleda — ves led je pokrit s snežnimi zameti. Na bregu so stali sušenski otroci, ne vedoč, kaj naj store: niso se imeli kje drsati.

Tedaj je Ljoša videl, da s svojimi urnimi koraki prihaja k reki Iljič. »Precej bo vprašal: kaj spet nimaš sreče?« je Ljoša pomislil. Toda Iljič se je približal, vrgel oči po snegu, po otrocih in veselo dejal:

»Kaj pa, če bi si naredili pravo drsalice?«

In jim je jel kazati, kako se dela.

Otroci se se lotili dela: začeli so razkopavati sneg. Kmalu so okrog bodočega drsališča zrasle bele stene. Led na sredi pa so otroci očistili z metlami. Potem so šli v gozd, nalomili jelovih drevesc in z njimi okrasili snežne stene.

Ko je bilo drsališče dogotovljeno, je jel Iljič učiti najmanjše otroke, kako se morajo drsati, da si ne razbijejo nosu. Najmanjši med majhnimi je bil Ljoša. Zato ga je Iljič tudi več učil kakor druge: po dolgo časa sta se drsala v dveh, držeč se za roke.

Od tistih dob je prešlo mnogo let. Vas Sušenskoje je zaslovela po vsem svetu: dandanes vsi vedo, da je v starih časih tri dolga leta živel v tej vasi Vladimir Iljič Lenin.

Sušenski otroci, ki so se svoje dni drsali na lesenih drsalkah, so zdaj naj odrasli. Danes ta dan imajo sami

otroke. In ti novi otroci se takisto drsajo v svoji vasi ob reki Sušu. Samo drsalke imajo prave, iz dobrega jekla.

Nekako je nanoslo, da je pozimi prispel v vas Sušenskoje neki delavec. Odrasel je v tej vasi, zdaj pa živi v mestu in dela v tovarni. Samo rod-bina mu živi na kmetih.

Nu, in ko se je odpočil, je vzel drsalke in se s sinom vred napotil drsat na reko Suš. Spotoma je predložil:

»Dajva, kosajva se, kateri bo hitrejši!«

»Dajva,« je sin odvrnil, sam pri sebi pa je pomislil: »Kje bi me dohitel, ti stari mož!«

Prišla sta na reko, si pripela drsalke in se za stavo zapodila po ledu. In glej si ga, oče je prehitel sina. Sin je kar osupnil. Pogledal je na očeto-ve noge in dejal:

»I, seveda... ko imaš tako dolge!«

Oče se je zasmejal:

»Pri dirki ne zmaga tisti, ki ima daljše noge, ampak tisti, ki ima hitrejšo.«

Nato sta se spet začela drsati, in spet je oče prehitel sina. Ko ga je pa prehitel, je dejal:

»Kje bi me ti prekosi! Mene je še Lenin učil drsanja.«

In potlej je povedal sinu, kako so bili napravili prvo drsališče na reki Sušu.

PLANIKE

F. S. Finžgar:

na kilograme

V časopisju sva z Lojzom brala, da kupuje lekarnar iz nemškega Gradca planike in da plača za kilogram teh cvetic en goldinar. (Danes bi za tak oglas urednika zaprli!) Ker nisva imela denarja, smo se dogovorili Lojz, njegov brat Tone in jaz, da poizkusimo natrgati teh cvetic nekaj kilogramov. Zato sva se prva odločila, da greva ponje na severno steno Begunjščice.

Oprtala sva torbe z brašnom in odšla. Komaj sva bila na poti, se je vreme skazilo in začelo je liti kakor iz škafa. Na Jezercih pod Zelenico sva bila že pošteno premočena. Zato sva šla vedrit v prazno pastirsko kočjo. Ker je dež le lil in lil, sva sklenila prenočiti v koči. Zakurila sva, se slekla in obesila mokro obleko na »gliste«. (Gliste sta dva vzporedna prečna tramca nad ognjiščem, kjer si pastirji suše obleko in drva.) Ko sva povečeralo, sva legla vsak na svoj pograd. V pogradih je bilo nekaj zdrobljene slame in listja. Odeje so pastirji vzeli s seboj, ko so se selili z Jezerc na Zelenico. Komaj sva legla, je vsa vojska sestradanih bolh oživila. Prav zares je šumelo listje, ko je ta požrešna drhal planila na naju. Vse obračanje in šobencanje je bilo odveč. Morala sva s pogradov. Nad ognjem sva iztepaala perilo, ki je bilo še vse živo od zajedalcev, in potem prečepela vso noč nad ognjiščem.

Ob prvi zarji se je spovedrilo in zato sva naglo odrinila proti Zelenici. Pastirji so nama postregli z dobrim zajtrkom in pokazali pečine, kjer naj bi bilo največ in najlepših planik. Odšla sva in se začela popenjati po skalah. Zetev je bila res bogata. Strast, zares prava strast naju je gnala višje in višje. Nič nisva pogledala in premišljevala, kako priti nazaj. Kvišku za planikami, za zvezdicami, ki so tako ljubo vabile!

Ne več daleč od vrha nama je zaprla pot previsna skala. Čez njo ni bilo mogoče: brez cepina, brez vrvi, kako neki? Spoznala sva, da morava nazaj. Ko sva merila skoraj navpično strmino pod sabo, sva obupala. Šele tedaj sva dognala, kako sva se zaplezala in zaskočila. Planike — zapeljivke!

»Hoj, hoj!« se je oglasilo nad nama. Ozrla sva se. Resnično sem mislil, da moli glavo z vrha nad nama orel-plešec. A bil je le razoglav pastir, ki je klical: »Nazaj! Nazaj! Tu gor še gamsi ne morejo! Ubila se bosta!«

Žalostna sva se spogledala. Počasi sva začela lesti po vseh štirih po ozki

polici. Lojz je bil prvi in vzkliknil: »Gams!« — Pa gams ni bil, le njegov »bob«. Le dalje! Od nekod mora biti izhod, če j — gams mogel semkaj! Z rahlim upanjem sva lezla dalje. Polica se je končala ob prepadu. Na drugi strani se nama je zdel svet dosti pripraven. Kako čez prepad? Ni bil širok, niti dva metra ne.

»Preskočiti ga morava,« meni Lojz. »Tudi gams ga je preskočil, zakaj bi ga midva ne?«

Na polici sva se oddihala; ura je bila ravno poldne. Odmolila sva angelsko česčenje — res zelo pobožno. Lojz je vrgel čez prepad torbo. Dobro je obtičala na sedelcu. Nato sem zadelgal tudi jaz svojo. Tako sva bila sproščena edinega bremena.

»Tudi klobuk bi utegnil odleteti z glave. Škoda bi ga bilo!« Zvila in zaflačila sva vsak svoj klobuk za hodnično srajco. Potem sva postala še nekaj minut na polici in z očmi merila širino prepada. Ko bi bilo mogoče z zaletom preskočiti ta prepad, bi nama bil ta skok na daljavo igrača. Tako pa?

Lojz je umolknil in začel zvoniti z rokami. Stisnil je pesti in šinil na drugo stran. Ena noga mu je sicer omahnila v prepad, vsa teža telesa je obtičala na sedlu. Pobral se je kar naglo in me povabil: »Pogum in za mano!« Legel je na rob in me čakal. Poprijemala me je plašnost. Nazadnje sem jo premagal, stisnil zobe in se pognal. Skočil sem slabše kakor Lojz. A ta me je trdo pograbil za suknjič in mi pomagal, da sem potegnil na varno odrta kolena.

Od tega sedla je bil vzpon na vrh Begunjščice še dokaj trd. Dobro pomnim, kako so se mi tresle roke, ko sva prilezala na vrh. Tam naju je pozdravil ovčar: »Vidva pa imata hujše parklje kakor gamsi!«

Celo na vrhu, na travi se nisva takoj dvignila. Tudi tam sva prelezla nekaj korakov po vseh štirih in za travo sva se oprijemala. Tako se nama je napor in strah zajedel v kosti.

Nazaj na Zelenico sva se spustila po Šentanjekovem melu. Trdno sva sklenila, da v take pečine ne pojdeva nikoli več trgati planik, naj bi bile tudi po sto goldinarjev kila.

Kljub prestani nevarnosti smo nabrali — največ Tonej — pet kilogramov planik! Ko smo prejeli kruto zasluzenih pet goldinarjev, smo si — ubogi nemanjci — privoščili v krčmi večerjo s pečenko in poličem vina.

vedno pred očmi tistih lepih daril, ki mu jih je v mladem srcu ustvarila želja.

»Mamica, ali mi bo očka prinesel konjička?«

»Še vse več, Andrejček, vse več kot konjička...«

»Ali mi bo prinesel plašček?«

»Tako lepo darilo ti bo prinesel, da se boš čudil...«

»Mamica, ali bo tebi tudi kaj prinesel?«

»Tudi meni bo prinesel, sinko, vsem nam bo prinesel darilo, tako lepo darilo, da bomo vedno srečni in veseli.«

Andrejček si je v mislih sezidal že cel grad in pričel urejevati sobe v njem. Saj mu bo gotovo očka prinesel grad, ko mamica vedno govori o tako lepem darilu. Potem bo imel živega konjička in golobčke bo hranil. In potoček bo tekkel za gradom, Andrejček pa bo po njem spuščal ladje. Slavčki bodo prileteli zjutraj k njegovemu oknu in mu peli najlepše pesmi. Kadar bo šel v gozd, se bo srečal s palčki in izvolili ga bodo za svojega vladarja. In srne in zački mu bodo pokorni. Le hudobne kače ne mara, ker je pičila dobrosrečnega medveda...

Andrejček je ta svoj načrt vsak dan bolj izpopolnjeval. Vedel je, kako se v gradu živi in kaj počenjajo palčki in medvedi. Saj mu je očka povedal o tem bajnem življenju toliko pravljič in gotovo bodo nekoč pripovedovali pravljičice o Andrejčku — kraljeviču palčkov.

Andrejček je sladko spal in sanjal tudi tisto noč, ko so vsa srca v Ljubljani drhtela v velikem pričakovanju. Tisto noč, ko sta zločin in gorje poslednjič vladala v Ljubljani. Andrejkova mamica pa je bedela in z nepremagljivim hrepenenjem zrla skozi zaprto okno na ulico.

Zjutraj so se pojavili na cesti prvi partizani. Andrejček je še sladko spal in sanjal o svojih palčkih. Mamica pa je z vso naglico odhitela na cesto, ki se je iz mrtve in prazne v hipu prerodila v vrvenje srečnega ljudstva. Dočakali so veliki dan! Dočakali so to, kar je za življenje bolj potrebno kakor kruh, voda in zrak. Dočakali so rojstvo sreče in veselja.

Andrejček je še dolgo sanjal o svoji sreči, ki mu jo bo prinesel očka. Sonce je bilo že sredi nebesnega svoda. Takrat so ga iz lepih sanj prebudili hitri koraki po sobi. Ni še dodobra odprl oči, ko ga je nekdo stisnil k sebi in ga pričel vroče poljubljati. Andrejček mu je pogledal v obraz.

»Očka!«

In trije ljudje so bili takrat tako srečni kakor mnogi tisoči drugih.

Nekaj hipov so bili vsi trije trdno sklenjeni in so molčali. Potem pa je Andrejček vprašal:

»Očka, ali si mi prinesel darilo?«

»Da, zlati moj mali...«

Andrejček je pogledal, če morda očka v rokah kaj ne skriva. V desni roki ni imel nič, ker je z njo držal Andrejčka. Kaj pa v levi? Kje je leva roka? Rokav je bil prazen. Očka ni imel več leve roke.

»Kje imaš roko, očka?«

»Kupil sem z njo darilo zate, za mamico in za vse poštene ljudi. Lepo darilo sem kupil, izplačalo se je dati roko...«

Andrejček še nikoli ni slišal, da bi dal kdo roko za darilo. Pa je z zanimanjem vprašal:

»Kakšno darilo pa si mi potem prinesel, če si moral dati roko zanj?«

Očka ga je ponesel k oknu in ga odprl.

»Svobodo sem ti prinesel. Glej!«

Andrejček je videl na cestah polno ljudi. Slovenske, jugoslovanske in rdeče zastave so visele raz hiš. Ljudje so objemali partizane in jih krasili z rožami. Vsi so od sreče jokali...

Andrejček še ni doumel veličine tega mogočnega darila, ki mu ga je prinesel očka, ki so ga prinesli partizani, a vedel je, da je to darilo lepše kakor grad in palčki, da je to darilo najlepše, saj je dal očka roko zanj.

.....
ČLOVEK NE POZABI ŽALITEV,
KI SO MU BILE PRIZADEJANE,
IN — NAJ JIH NE POZABI!

Gorki

RENOV TOMAŽEK Z RUT

pripoveduje

Pastir biti ni lahko

Ko sem imel dve leti, me je starejši brat prvič vzel s seboj na pašo. Čeprav so rekli, da sem bil že ob rojstvu velik, sem tistikrat pri izpitu za pastirja padel.

Do travnika je šlo vse po sreči. V rokah sem držal dolgo šibo, da sem komaj z obema rokama lahko zamahnil z njo. Ko pa se je stara Bavha oddaljila od črede in hotela zaviti v deteljo, je menil brat, naj jo grem zavračati. Korajžno sem se napotil proti Bavhi in kričal že od daleč na njo za dva. Bavha je samo malo pomahala z ušesi in se pasla naprej proti detelji. Tedaj sem se ji čisto približal in tik pod njenim repom zavihtel nad njo svojo šibo. Sam ne vem, kako se je zgodilo: tedaj je Bavha zamahnila z repom in me opledla preko glave, da se mi je kar zameglilo, potem pa sva oba s šibo vred obležala v travi. Takrat se je pokazalo, da pri kravah še nisem za rabo in brat me potem ni več jemal s seboj na pašo.

Ko pa sem dopolnil peto leto, sem izpit za pastirja srečno prestal. Sicer sam še nisem smel pasti — to se je kmalu pokazalo — pač pa zavračati. Nekoč je imel starejši brat nujen opravek, pa sem sam ostal pri čredi. Živina se je izredno mirno pasla, mogoče zato, ker se je pripravljalo k nevihti. Sedel sem pod dve košati smreki in začel gledati v oblake, ki so se podili po nebu kakor čudne črne pošasti neverjetnih oblik. Pri tem sem na vsem lepem pozabil na čredo in sladko zadremal. Prebudil sem se šele, ko so začele skozi gosto vejevje košatih smrek padati debele dežne kaplje. Pogledal sem po čredi, toda o njej ni bilo več ne duha ne sluha. Ko sem prišel domov, sem ravno še videl, kako je vsa družina priganjala živino s sosedovih polj in travnikov. Ko se je družina vsa premočena in zasopljena zbrala v izbi, me je očka hudo strogo pogledal in vprašal: »Tomažek, kaj si delal, da ti je vsa živina ušla v škodo?« — »Oh, malo zamislil sem se, ata!« — Tedaj sem še nekam srečno ušel šibi, sam pa še precej dolgo nisem smel pasti.

Polžek

Polžek leze, polžek leze preko polja, preko steze proti gozdu in navkreber, preko sedmih strmih reber, leze v hribček ves razvnet, da pogleda širni svet.

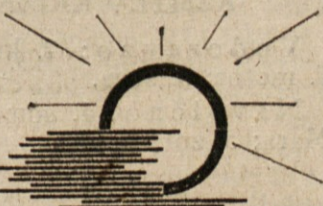
Ko na hribčku obstoji, v glavi se mu zavrti — s hribčka pade revež mlad, si pobije nos in vrat, desni rog mu odleti — oh, ubogi polžek ti!

Ljubi Bogec iz oblaka gleda polžka, ki tam plaka... ker ne vidi rad nesreče, brž obrne se in reče: »Dežek, kani iz višav, da bo polžek zopet zdrav!«

Dobri dežek, en, dva tri, hitro iz neba rosi, vse osveži, vse zalije, da življenje novo vzklije, polje vriska, hrib in log: polžku zraste novi rog!

Sergej Vošnjak:

OCETOVO DARILO

Andrejček je imel svojega očka zelo rad. Vsak dan, ko je prišel domov, mu je prinesel kakšno darilce; včasih bonbonček, včasih sliko, pa spet svinčnik ali pero. In ko je prišel domov, ga je vzel v naročje in ga pozibaval, da je bilo veselje. Vedno je bilo lepo, kadar je bil očka doma. Saj je tudi mamico imel rad, a ona je kuhala in se ni vedno igrala z Andrejčkom.

Potem pa je očka odšel. Andrejčku je bilo dolgčas in nenehno je izpraševal mamico, kdaj se očka vrne.

»Kdaj se očka vrne?«

»Kmalu, sinko, kmalu!«

Pa Andrejček s tem ni bil zadovoljen.

»Zakaj pa je sploh odšel?«

»Šel je iskat srečo...«

»Ali mi bo kaj prinesel?«

»Da, nekaj lepega, zelo lepega.«

Andrejček si je ustvarjal slike o vseh najlepših darilih. Vsak dan si je izmislil kaj novega in trdno veroval, da mu bo očka to prinesel. Saj mu je vedno nosil darila in sedaj, ko ga to-

liko časa ni, bo gotovo prinesel kaj velikega. Misli na lepa darila so vzbujale v Andrejčku veselje; vedno je bil vesel in nikoli ni opazil materine žalosti. Mati pa je bila žalostna, ko je dolge ure čakala pred trgovinami, da bi Andrejčku kaj kupila, a ni dobila ničesar. Mati je jokala, kadar je kje v bližini streljalo, ker se je bala za svojega moža, Andrejkovega očeta. Bala se je, da ga ne bi v takem boju zadela krogla, ker krogla človeka ubije, četudi je tako dober kot Andrejkov oče. Mati je bila žalostna in sovražstvo ji je sijalo iz oči, ko je gledala patrolje vojakov v zelenih uniformah. Kajti ti vojaki so bili zlobni, bili so morilci in zločinci in so povzročali samo gorje. A vsega tega Andrejček ni opazil. Njegova mlada duša še ni vedela, kaj je sovražstvo, kaj je zločin in smrt; v njegovi duši je bila samo ljubezen in veselje. Veselil se je veselja, ki ga bo doživel, ko se vrne očka in mu prinese darila. Mogoče bi Andrejček tudi pozabil na očka, če ne bi imel

Oton Župančič:

Ciciban poslušaj očetovo uro

Očka, kaj pa je v tej zlati igrački?

Kaj to nabija nalahno ves čas?

— Ciciban veš, to so drobni kovački, božji kovački, ki kujejo čas.

Kujejo dneve in tedne in leta, s kladevci naglami kujejo čas, vsemu, kar koli pod soncem se kreta, k rojstvu in k smrti zvonkljajo ves čas.

Tik-tak! na delo, v skrbi nas budijo, pota nam merijo, spremljajo nas, vsakemu svojo pojo melodijo, srcem človeškim skrivnosten ukaz. —

Očka, povej mi: ti božji kovački... ali bi slišal njih pesem i jaz?

— Sinko, le skloni uho k tej igrački, čul boš, kako se ti kuje tvoj čas. —

Čudo prečudno! Res pojejo meni! »Ciciban, Ciciban!« slišim ves čas, drobno kot ptičke na veji zeleni: »Ciciban, tebi zlat kujemo čas!«

Vrabec in muca

Vrabček, kje boš to zimo živel, kje se pozimi boš grel?

Tu in tam, vsepovsod! Bom že kje našel kak topel kot!

Kje si boš zajtrk izprosil? Kje opoldne boš kosil?

V jasliah pri konjičku, v hlevu pri voličku in pri pitkah, petelinčku.

Kje pa boš prenočeval? Kje z družinico boš svojo spal?

Veš, ti muca, kaj sva se zmenila z ženo? Da ti tega vrabci ne povemo.

Zakaj pa ne, o vrabček moj? Tak rada bi poznala domek tvoj!

Zato, ker nam povedala je neka miš, da ti drugače misliš, kot govoriš!

ZAKAJ ZATO

ZAKAJ JE SNEŽINKA LAŽJA OD VODE?

Snežinka nastane, če zmrznejo drobne kapljice v zraku. Lahko bi rekli, da snežinka ni nič drugega kot drobni koščki ledu, ki so se prilepili drug na drugega. Te drobce ledu imenujemo kristale. Leđ pa je lažji od vode. Saj vidimo, kako plava na vodi. Tudi je med kristali snežinke zrak, ki napravi snežinko še lažjo. Prav tako je n. pr. zrak v votlih kosteh ptic, da so jim kosti lažje, kar služi pticam pri letu.

ZAKAJ SO CESTE VZBOČENE

Pomislimo, kaj bi se zgodilo, če bi ceste ne bile na sredi višje kakor ob straneh. Ali če bi bile v sredi celo nižje kakor ob krajeh. Ob deževju bi se nabralo na cestah in ulicah toliko vode, da bi brizgala na vse strani izpod avtomobilov in vozov in bi se nabralo toliko blata, da bi vozila ne mogla naprej. Sicer pa niso ceste v sredi tako zelo dvignjene, kakor se nam ždi. 25 metrov široka cesta ni dvignjena na sredi več ko 20 cm.

VPRAŠUJ? - VPRAŠUJ?

1. Koliko tehta 1 liter vode pri 4 stopinjah Celzija?
2. Kdaj začenja novi vek?
3. Koliko odstotkov zemeljske površine pokriva morje?
4. Katero je najmanjše morje v Evropi?
5. Katera je najvišja gora v Afriki?
6. Zavre voda v hribih prej ali pozneje?
7. Imamo leteče sesalce?
8. Katere živali imajo svoje domače živali?
9. Kako debela je zemeljska skorja?
10. Kdo je prvi prinesel sladkor v Evropo?

IN JAZ TI ODGOVARJAM!

1. Točno 1 kg.
2. Leta 1492, z odkritjem Amerike.
3. 70 odstotkov.
4. Marmarsko morje med Evropo in Malo Azijo.
5. Kilimandžaro, 6010 m.
6. Prej, ker je zračni pritisk manjši.
7. Da, netopirje.
8. Mravlje imajo za molzne krave listne uši.
9. Okoli 16.000 m.
10. Arabci v srednjem veku iz Vzhodne Indije.

STE ŽE SLIŠALI PIONIRJI

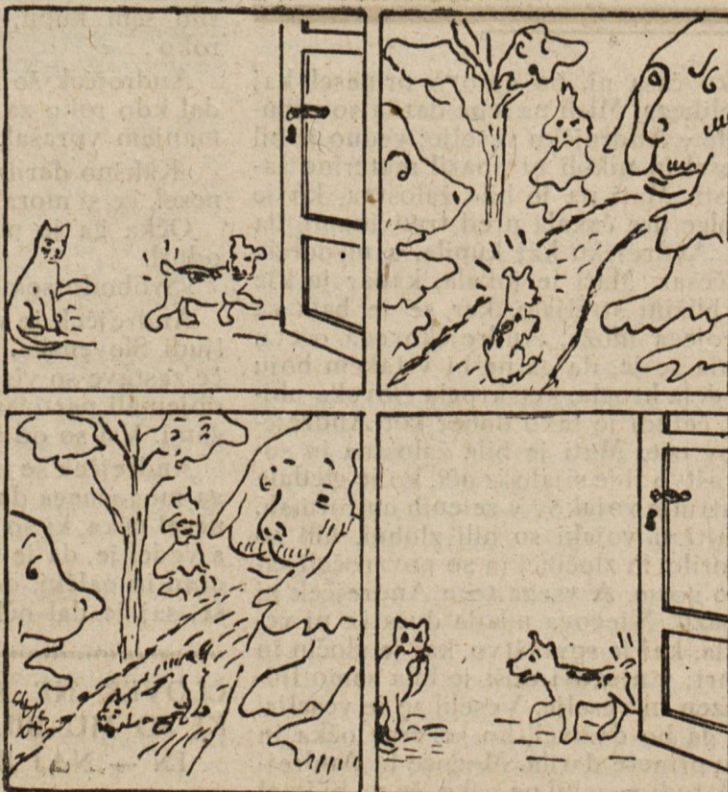
... da so v Mongoliji izkopalii jajce, ki je zbudilo pozornost vseh prirodoslovcev sveta. Odkar je bilo izleženo, je minilo najmanj 10 milijonov let. Izležel ga je dinosaurus, neka vrsta plazilcev iz predpotopne dobe, ki so dosegli velikost 30 m. Do tega odkritja znanost ni vedela, da je ta vrsta živali nesla jajca. Jajce so dobili med okostji odraslih plazilcev in skozi lupino so se jasno videli obrisi koščic že skoraj izleglega mladiča. Jajce meri dvajset centimetrov v dolžino in 17 in pol centimetra v širino in je kljub dolgi dobi dobro ohranjeno.

... da ni zlato najdražja snov na svetu. Najdražja snov je radij, ki ga uporabljamo predvsem v modernem zdravilstvu. En sam gram radija stane 600.000 dolarjev, kar nas nič ne čudi, če pomislimo, da je na vsej zemlji samo nekaj dekagramov te snovi. Pridobiva se iz laporja po dolgotrajnem in napornem predelovanju v kemičnih laboratorijih. Za primer naj služi samo to, da je treba 60 vagonov laporja za en sam gram radija.

... da traja najdaljši dan na svetu kar 3 mesece in pol! To je v mestu Reykjavik na otoku Islandu. V norveškem mestu Bardo traja dan en mesec, in sicer od 21. maja do 22. junija. V švedskem obmejnem mestu Torenau traja najdaljši dan 21 ur in pol, a najkrajši samo 2 in pol ure. V sovjetskem mestu Tobolsk traja najdaljši dan 19, najkrajši pa 5 ur. To izpremi-

SLIKA BREZ BESED

Le dobro si oglejte kužo Mukija — lahko ga imenujete tudi drugače — ki odide od mačice Tačice v zimsko noč. Kaj vse tam sreča in vidi, vam pove slika. Vi pa vse to lepo opišite in pošljite stricu Joži. Izbral bo najboljši opis slike brez besed in ga objavil, da ga boste lahko vsi prebrali. No, prijateljčki — naostrite svinčnike in na delo, kdo bo najboljši.

njanje dolgosti dneva povzročata sonce, oziroma pravilno rečeno, vrtenje zemlje okoli sonca. Neenakost dni pa lahko opazujemo tudi pri nas, saj sonce zahaja enkrat prej, drugič pozneje. Pri nas imamo najdaljši dan 22. junija, in sicer 16 ur, najkrajši pa 22. decembra, ko nam sonce sveti samo osem ur.

Za listce glave

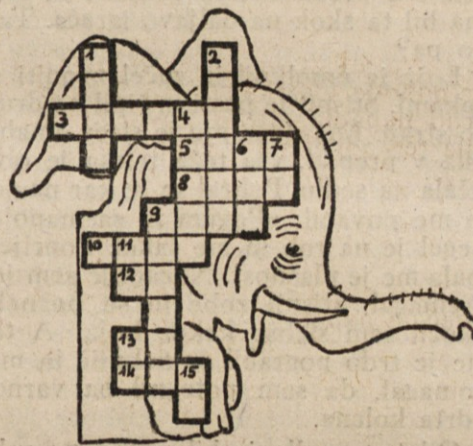
UGANKE

S polja se domov pelja,
z doma gre med kamna dva,
združi se z vodo,
v vročo gre temo,
smukne v usta, kaj je to?

Imam zobe, a nisem jedec,
znam rezati, a nisem nož.

Koga tolčemo po glavi, pa ne joče?

KRIZANKA

Vodoravno: 3. pove, kaj je novega; 5. drobna trščica; 8. sredstvo za umivanje; 9. je v človeku, ki veruje; 10. ožji sorodnik; 12. mrčes v laseh; 13. pritrdilnica; 14. manj ko dve.

Navpično: 1. debelokožec; 2. glasbilo; 4. začimba; 6. okrajšava za ime Eleonora; 7. prva polovica »roke«; 9. prebivalec vasi; 11. prva polovica »rude«; 13. drug izraz za »reče«; 15. mera.

REŠITEV UGANK IZ PRVE ŠTEVILKE

1. Senca. 2. Zvon. 3. Ura. 4. Knjiga. 5. Klobuk.

REŠITEV KRIZANKE

Vodoravno: 2. km; 4. ozara; 7. motor; 8. sapa.

Navpično: 1. som; 2. krop; 3. Mara; 5. zos; 6. ata.

Stric Joža svojim prijateljem

Vem, da se po tako dolgem molku ni lahko znajti. Ne veste prav, kam bi se obrnili, da bi vaše vrstice dosegle strica Jožo. Nekateri ste poskušali s Celovcem, drugi pa ste se obrnili naravnost na Dunaj. Tako se je pač zgodilo, da je šlo nekaj vaših pisem v izgubo, nekaj pa jih je celo še na poti v trenutku, ko se stric Joža pogovarja z vami. Pa to naj vas nič ne uplaši. Da pa vam bo v prihodnje s pisanjem lažje, vam dajemo naslov: Janko Gröblacher, Celovec (Klagenfurt), Völkermarkterstrasse 21-I, v pisemcu samem, lahko tudi že na ovitku, pa napišite pripombo: »Za strica Jožo«. Potem boste brez skrbi, da bodo vaša pisemca in vaše rešitve ugank strica Jožo tudi dosegle.

Še nekaj: Za v bodoče razpisuje stric Joža lepe nagrade za tiste, ki bodo napisali kakšno svojo zgodbo tako dobro, da jo bo mogoče objaviti. Prav tako bo nagrajen najboljši opis slike brez besed. Tudi reševalci križank in ugank bodo deležni nagrad, ker pa stric Joža ve iz izkušnje, da ne bo mogoče vseh ugankarjev nagraditi, bodo vselej nekateri izzrebanji, tako da bodo počasi vsi prišli na vrsto. Pač pa bodo objavljena vsa imena reševalcev, ki so pravilno rešili vse uganke.

No, bistre glavice, sedaj pa le na plan. Pri vsakem delu se vprašajte, kaj vam pravi vaša pamet, pri tem pa nikdar ne smete preslišati glasu svojega srca, pa bo prav. Tako, prijatelji, upam, da se razumemo.

Danica Mak iz Zg. Koča pri Selah: Glej, Danica, sama boš komaj verjela: več ko šest let je minilo, kar je stric Joža tolažil tebe in tvojo sestrico Irmo, ko sta izgubili svojega očka. Vajin bratec se vama je zdel tedaj še tako majhen, da ga v svojem pisemcu nista niti omenili. Kakor vidiš, se vaju stric Joža zelo dobro spominja. In prav odkrito ti rad prizna, da se je zelo razveselil tvojega pisemca, ki mu je povedalo, da si se ga rada spominjala tudi v težkih dneh. Praviš, da smo se borili za svoje pravice in zmagali, a vendar ni bila priborjena prava, resnična svoboda. A kljub vsemu veruješ v boljši in srenejši čas. Prav imaš, Danica, tvoja vera v lepšo, pravičnejšo bodočnost ti bo pomagala, da se ti tudi sedanjost ne bo zdela več tako mračna. Vztrajaj naprej v borbi za pravico, kakor si bila neomajna doslej. Boš videla, vsak dan bo več mladih, junških src, ki se bodo borila za pravice zatiranih. In nič več te ne bo strah, da smo tako maloštevilni, kajti ves resnično napredni svet bo korakal z nami. Zato, Danica, glavo pokonci! In pozdravi mi sestrico Irmo in brata, ki ga še ne poznam.

Janez in Marica Božič iz Lovank pri Dobrli vasi: Imenitno sta rešila vse uganke, samo na križanko sta pozabila. Pa nič ne de, za začetek je stric Joža kar zadovoljen. No, Janez, ti si bil pa kar junak, ko si imel deset let. Praviš, da si šel tedaj z mamico v Lobnik in da si tam prvič srečal partizane. Pripoveduješ, kako so bili hrabri in navdušeni, pa koliko so prezebali v mrazu in trpeli večkrat lakoto. Toda najhujše se ti je zdelo to, da so bili zmeraj v nevarnosti za svoje življenje. Praviš, da jih je več padlo prav v bližini doma tvojega sorodnika. Samo pet dni si bil tam v Lobniku, pa si doživel boj med partizani in fašisti. Veliko strahu si užil takrat, a vseeno bi bil najrajši ostal tam v gozdu in se boril proti fašistom. Takrat se ti ni izpolnila želja, ker te je mama odpeljala spet domov v Lovanke, toda tudi danes še lahko postaneš pravi junak, če boš tako nesebičen in vztrajen zagovornik pravice, kot so bili naši partizani. Tedaj boš življenju vedno lahko neustrašeno pogledal v obraz! Pristrčno pozdravljen! Stric Joža.

Mladina! Tvoj list je

MLADA KOROŠKA